

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

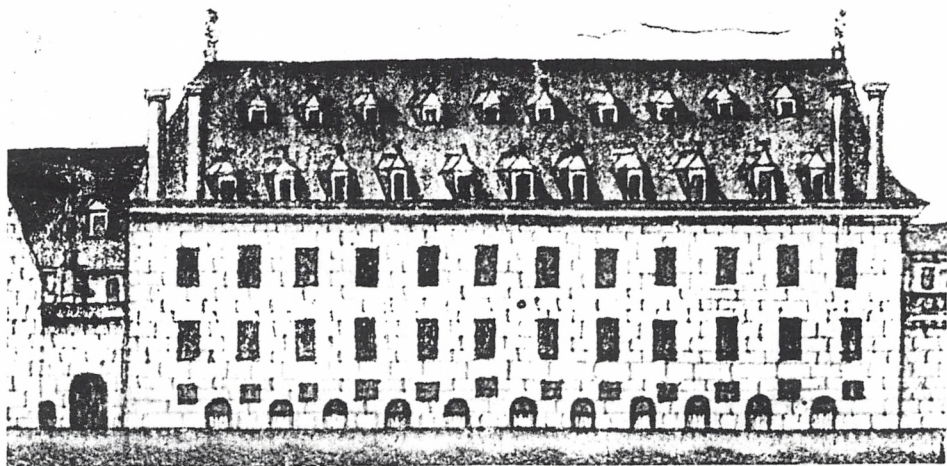
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Stavn

3. quarteral 1993:3

Dette er formentlig den tidligste gengivelse af Frederik 3.s gamle Kgl. Bibliotek, opført 1663-73, og i dag identisk med Rigsarkivet i Rigsdagsgården lige over for Folketingstrappen. Udsnit af Hoffmanns dekorerede københavnskort fra 1726. – Det kgl. Bibliotek. "København før og nu - og aldrig Bind 1"

Er Tilmeldingen til Slægts-
forsker-Dagen sendt ?

Steen Thomsen
Frederikssundsvej 128 H
2700 Brønshøj
31 80 02 02

- 3 -

København 6 juni 93.

Abent brev til Rigsarkivaren.

Ang. den nye læsesal.

Det er med stor glæde at jeg (og andre slægtsforskere) konstaterer, at Rigsarkivet er ved at bygge en ny læsesal i Proviantgården. Ganske vist er den nuværende læsesal fin, og sjældent helt fuld, men de to såkaldte kopilæsesale i kældrene er ikke rigtig noget at være stolt af. De bærer præg af at være nødløsninger, som nu endelig får deres velfortjente afløser.

Jeg har med fornøjelse studeret de tegninger, der er udstillet i forstuen, det er godt at blive informeret i tide. Nu har jeg så en håndfuld spørgsmål:

1. Nye borde, nye stole?

Der er udstillet tegninger til nye borde, og så vidt jeg som lægmand kan vurdere, ser de gode ud. Der er forhåbentlig også budgetteret med nye stole? De der er i kældrene har længe været modne til Kontormuseet.

2. Nye filmapparater?

Kældrene rummer 20-30 apparater til læsning af mikrofilm, plus et par til mikrokort (mikrofiche). Der er 4 forskellige typer i varierende grader af nedslidning. Ifølge personalet er det vanskeligt at skaffe service og reservedele til nogle af typerne. Er der budgetteret med hel eller delvis udskiftning af apparaterne? Som minimum bør de apparater udskiftes, som slider filmene særligt hårdt. Ifølge personalet gælder det især den type der har stor skærm og fokusering på et metalhjul til højre under skærmen.

3. Vedligeholdelse af apparaterne.

Vedligeholdelsen af læseapparaterne er tydeligt præget af statens sparekniv. Såvidt jeg kan høre, er der intet sket i det sidste år. Høre - ja, for mange af apparaterne skrigger efter noget så banalt som olie, og det er tråls at høre på og øger slitagen unødigt. Dertil kommer en håndfuld appa-

ter der er ude af drift, mange som er umulige at fokusere, foruden at sånar samtlige har generende slid og slør i de bevægelige dele. Der er i høj grad behov for a) en kærlig hånd til samtlige apparater, og desuden for b) et hovedeftersyn af de apparater, der evt skal med over i den nye læsesal. Er der mon håb om c) at der vil blive afsat flere ressourcer til vedligehold i fremtiden?

4. Nye film af kirkebøgerne?

Et af formålene med kirkebøger på mikrofilm, er at mindske sliddet på bøgerne. Sliddet kommer så i stedet på filmene, og det kan ses. Alle film har ridser, nogle i den grad at de er ulæselige, og nogle steder er den fotografiske hinde ganske enkelt slidt væk. Tilbage er der kun et stykke klart plastik, og det får man jo ikke så meget information ud af.

Mormonfilmkopierne af kirkebøgerne har tjent længe og trofast, er der planer om (i en eller anden takt og rækkefølge) at fremstille nye kopier af mormonfilmene, eller (meget bedre) om at indkøbe mikrokort fra Landsarkiverne?

5. Forsvinder folketællingerne i bogform?

Et rygte vil vide, at man i programmeringen af ombygningen glemte at reservere plads til reolerne med xerox-kopier af folketællingerne, så vi for fremtiden må til at læse alle folketællinger på mormonfilm. Jeg håber at rygten taler usandt eller at problemet har fundet en løsning. Xeroxkopierne skulle kunne holde mange år endnu, trods stort dagligt slid, og det ville være slemt at skulle undvære dem. Det er ulige behageligere at læse en bog frem for en skærm, og en hel del sundere for øjnene.

6. Fortegnelser over kirkebøgerne.

I kælderen findes filmfortegnelse over mormonfilm af kirkebøger. De sidder i nogle ufatteligt lasede ringbind, men tjener i øvrigt deres formål på udmærket vis. Problemer opstår først, hvis der er uregelmæssigheder i sognet af en slags: oprettelse, deling, sammenlægning, anneks-forhold, etc, eller hvis en bog af en eller anden grund mangler.

Landsarkiverne har udgivet egentlige registranter over deres kirkebøger, og det var med stor forundring at jeg konstaterede at de ikke er tilstede på RA, ihvertfald ikke fra LA i Åbenrå. Kunne man ikke indkøbe et par sæt til læsesalen?

7. Navneregistre til folketællinger og kirkebøger.

Ihærdige lokalhistorikere og slægtsforskere både inden- og udenfor arkiverne har udarbejdet navneregistre til mange

folketællinger og kirkebøger. Et prisværdigt arbejde, der kan spare mange timer (og meget slid på arkivalier og film) for os almindelige arkivbrugere. En del af disse registre findes i en lille reol i den nederste kælder, men der er mange flere.

De fleste navregistre (dem alle?) vil blive registreret i det koordineringsarbejde der udføres af KOKI, KOordinationsgruppen for Kildeindtastninger, som er et samarbejde mellem SLA (Sammenslutningen af Lokalhistoriske Arkiver) og DIS (Databehandling I Slægtsforskningen, underafdeling af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie).

Jeg går ud fra at den resulterende "registrant over registre og indtastede/afskrevne kilder" vil blive sat frem på den nye kopilæsesal. Var det også muligt at anskaffe kopier af registrene, så vi kan benytte dem sammen med filmene? Det kunne spare os københavnere for mange rejsepenge, og Landsarkiverne for nogen ekstra belastning af brugere.

Jeg er ganske klar over, at i disse for vort land så alvorlige tider, er der snævre grænser for, hvor mange penge staten kan poste i noget så uproduktivt som kultur og historie. Riget fattes penge, og det gælder selvfølgelig også Rigsarkivet. Den standard vi var vant til i de glade 60'ere og 70'ere, kan knebent opretholdes.

Ovenstående spørgsmål bedes derfor ikke opfattet som et udtryk for forkælet krævemotalitet. Så vist koster alle disse spørgsmål/forslag penge, men de fleste i temmelig overskuelig mængde.

Undtagelsen er nr 4 (de mikrofilm der er slidt op), det ser for mig temmelig dyrt ud. Jeg håber det kan lykkes at få de bevillende myndigheder til at forstå, at der må sættes ind også på dette punkt, så Rigsarkivet fortsat er i stand til at opfylde sit formål.

Dette brev er sendt til redaktionen af "Slægt og Stavn", der er kvartalsblad for Københavnsområdets godt 400 slægtshistorikere, og jeg er overbevist om at redaktionen med stor glæde vil trykke Rigsarkivarens svar.

Iøvrigt vil jeg da gerne benytte lejligheden til at opfordre Rigs- Lands- Stads- og Lokalarkiverne til at bruge foreningsbladene til nyhedsformidling og kontakt med brugerne, det vil være til alles fordel og fornøjelse.

Med venlig hilsen

Steen Thomsen

RIGSARKIVET

Rigsdagsgården 9
1218 København K
Telefon 33 92 33 10

Rigsarkivaren

Den 14. juni 1993
J.nr. 629-1
Ref. MM/MW-S - JPN

Tak for Deres brev af 6. juni 1993 om Rigsarkivets nye læsesal og forskellige forhold vedrørende den nuværende. Det er nyttigt for vort arbejde med at forbedre service over for publikum at få så engageret og konstruktiv en henvendelse.

Til Deres nummerede spørgsmål har jeg følgende svar:

1. Den nye læsesal vil overalt blive fornyet med nye og mere komfortable møbler end i de nuværende læsesale.
- 2-3. Anskaffelse af nye læseapparater er ikke som stole og borde en del af byggebevillingen, men vi arbejder ihærdigt med at skaffe flere, mere driftssikre og helst også nye læseapparater, der ikke kræver reparation og service i et omfang, som det kendes med de nuværende nedslidte.

Situationen med for få og i nogle tilfælde for gamle og slidte mikrofilm-læseapparater er yderst beklagelig. Den er, som De selv er inde på, blandt andet en følge af nedskæringer af budgetterne igennem en årrække. De defekte apparater vil naturligvis ikke blive flyttet med til de nye omgivelser.

Det kan tilføjes, at flere af de bestående apparater i denne vinter er blevet eftersat og repareret.

4. Det er vor hensigt at stille både flere og bedre mikrofilm og mikrofiche til rådighed, når det drejer sig om stærkt benyttede arkivgrupper. Kirkebogsfilmene er ganske rigtigt meget slidte. Desværre er det næppe økonomisk muligt at forny de mange film foreløbig, men anskaffelse af mikrofiche fra landsarkiverne er bestemt en mulighed, vi vil se nærmere på. Der arbejdes for tiden med spørgsmål som disse i den arbejdsgruppe, der planlægger driften på den nye læsesal.
5. De indbundne xerox-kopier af de fleste af folketællinger vil efter de foreløbige planer ganske rigtigt ikke blive opstillet på den nye læsesal. Det skyldes, at bindene i flere tilfælde er meget slidte, og reparation og ombinding er relativt dyrt. Da de

samme folketællinger findes også på acceptable mikrofilm, vil de i stedet blive stillet til rådighed, formentlig på microfiche. Jeg er klar over, at det for nogle kan virke som en serviceforringelse, men vi skønner, at filmløsningen i længden er billigst. Det tæller også, at der spares nødvendig reolplads, når film afløser kopier på papir, hvilket vi også i de nye omgivelser bliver nødt til at være meget opmærksomme på.

6. Der arbejdes i disse måneder på højtryk med at få lister over bestanden af nuværende og nye mikrofilm ajourført. Ringbind m.v. bliver fornyet senest ved indflytningen i den nye filmlæsesal, ligesom skiltning og opstilling vil blive forbedret. Rigsarkivet har normalt et eller flere eksemplarer af de registraturer, landsarkiverne i tidens løb har udgivet. Hvis der skulle være lakuner i disse samlinger, bør de naturligvis fyldes ud, så vidt det er muligt. Jeg har bedt læsesalens ledelse om at undersøge sagen og søge at udbedre oplagte mangler af denne art.
7. Statens Arkiver søger at udbygge og udvikle samarbejdet med alle relevante brugerkredse. Eksterne initiativer med at fremstille nyttige registre m.v. til centrale arkivgrupper er vi altid meget interesserede i at høre om, og anskaffelse, der koster ud over bagatelniveau, vil vi vurdere, bl.a. under hensyn til den arkivdatabase, som Statens Arkiver så snart det overhovedet er muligt, vil stille til rådighed for publikum.

Det er vigtigt, at arkivernes information til offentligheden spredes så vidt muligt. Jeg takker derfor også for opfordringen til at svare i det slægtshistoriske meddelelsesblad. Denne kanal vil seriøst indgå i de drøftelser, vi netop nu har om fremtidige udspil over for publikum.

Venlig hilsen

sign. Johan Peter Noack

Ny adgang til folkeregistrenes oplysninger

Opmærksomheden henledes på, at Indenrigsministeriet nu har givet tilladelse til, at folkeregistrene giver visse oplysninger til brug i f.eks. slægtsforskning.

De nye regler fremgår dels af § 25 i Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 141 af 24. marts 1993 om folkeregistrering og dels af Indenrigsministeriets vejledning nr. 47 af 24. marts 1993 om folkeregistrering.

Københavns folkeregister har stadig alt det ældre materiale opbevaret.

"§25. Private personer og virksomheder m.v., der forud kan identificere en afdød person ved angivelse af dennes navn samt normalt enten fødselsdato eller adresse, kan ved henvendelse til det folkeregister, som har registreret oplysninger om afdøde, få følgende oplysninger om den afdøde: .

- 1) Samtlige navne, herunder tidligere navne.
- 2) Fødselsdato og -sted.
- 3) Civilstandsdatoer og vielsessted.
- 4) Dødsdato og dødsregistreringssted.
- 5) Samtlige adresser med angivelse af til- og fraflytningsdatoer.

Det er en betingelse, at oplysningerne ikke findes i CPR og desuden er over 30 år gamle.

Stk 2. Folkeregistret kan forlange, at anmodningen fremsættes skriftligt.

Stk 3. Hvis de ønskede oplysninger ikke findes i den spurgte kommunes folkeregister, men det fremgår af det foreliggende materiale, hvor oplysningerne er registreret, skal sagen tilbagesendes til spørgeren med oplysning herom, herunder om oplysningerne er afleveret til landsarkiverne. Er oplysningerne afleveret til landsarkiverne, skal der ved svaret medsendes udskrift fra CPR/folkeregistret om, at den pågældende er registreret som død, til brug for spørgernes eventuelle henvendelse til landsarkiverne.

Stk. 4. For forespørgsler efter stk. 1 kan folkeregistret forlange de omkostninger, der er forbundet med undersøgelsen og besvarelsen refunderet af forespørgeren."

Vejledning nr. 47 stk 2. Oplysninger til private.

"Forudsætningen for, at der kan udleveres oplysninger til private, er altid, at den spørgende kan identificere den person, der søges oplysninger om, ved angivelse af dennes navn samt normalt enten fødselsdato, adresse (nuværende eller tidligere) eller evt. personnummer. Folkeregistret kan desuden forlange, at forespørgsler stilles skriftligt. Adoptivbørn, som søger oplysning om deres biologiske forældre i CPR eller i ældre folkeregisttermateriale, men som ikke har de nødvendige identifikationsoplysninger, kan ofte få de manglende oplysninger til identifikationen i Civilretsdirektoratet. For personer født efter 1. januar 1938 kan oplysningerne dog også ofte findes i ministerialbøgerne.

De oplysninger fra CPR, der må gives til private, er i almindelighed begrænset til oplysning om navn, adresse (medmindre denne er beskyttet), stilling samt dato for evt. død og daværende adresse, dato for evt. forsvinden, dato for udrejse og evt. ny adresse i udlandet og oplysning om evt. umyndiggørelse.

Hvis spørgeren kan dokumentere en retlig interesse i yderligere oplysninger, kan disse også udleveres. Dette gælder, når den ønskede oplysning er af betydning for ens rettigheder, f.eks. kan oplysning om slægtskab være af betydning for fremsættelse af et arvekrav. Et andet eksempel på retlig interesse er, at oplysningen har betydning for udfaldet af en verserende eller forestående retssag. Retlig interesse i en oplysning har man også, hvis oplysningen har betydning for udfaldet af et erstatningskrav, man selv har rejst, eller som er rejst mod en. Såfremt ens krav på en ydelse er afhængig af, om man har boet et bestemt sted sammen med en anden person i en bestemt periode, har man en retlig interesse i at få oplyst disse forhold.

Derimod er f.eks. ønsket om at drive slægtsforskning ikke en interesse, som kan kaldes retlig.

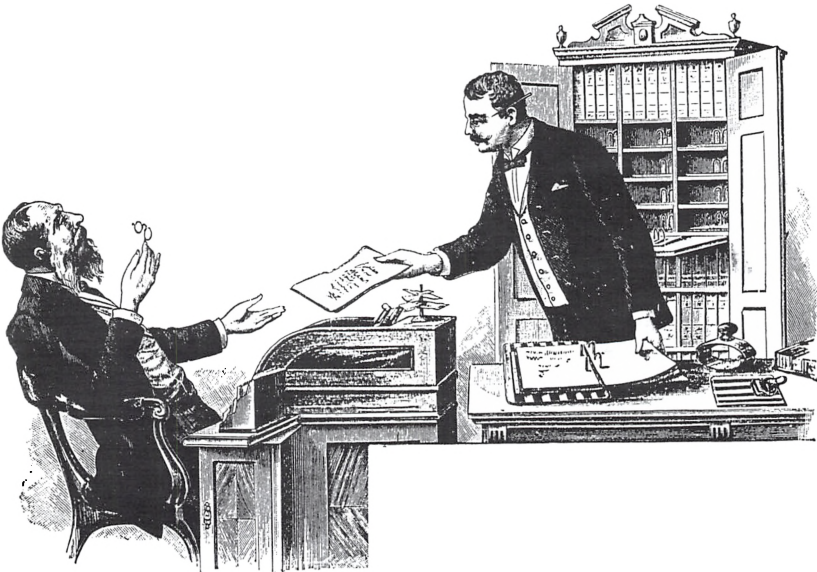
Slægtsforskere og andre kan derimod benytte sig af adgangen til at få oplysninger fra gammelt folkeregisttermateriale, der ikke findes i CPR. Udover kravet om, at den person, der søges oplysninger om, er identificeret, er det en betingelse for at få oplysningerne, at disse vedrører en afdød person og er over 30 år gamle. De oplysninger, der kan gives fra det gamle folkeregisttermateriale, er den identificerede per-

sons navne, fødselsdato, og -sted, civilstandsdatoer og vielsessted, dødsdato og dødsregistreringssted og samtlige adresser med angivelse af til- og fraflytningsdato.

Hvis folkeregistrene ikke har de ønskede oplysninger og samtidig kan se, at disse er afleveret til landsarkiverne, skal spørgeren have en udskrift af CPR/folkeregistret som viser, at personen er død, da denne oplysning skal kunne dokumenteres ved en evt. fortsat undersøgelse i landsarkiverne.

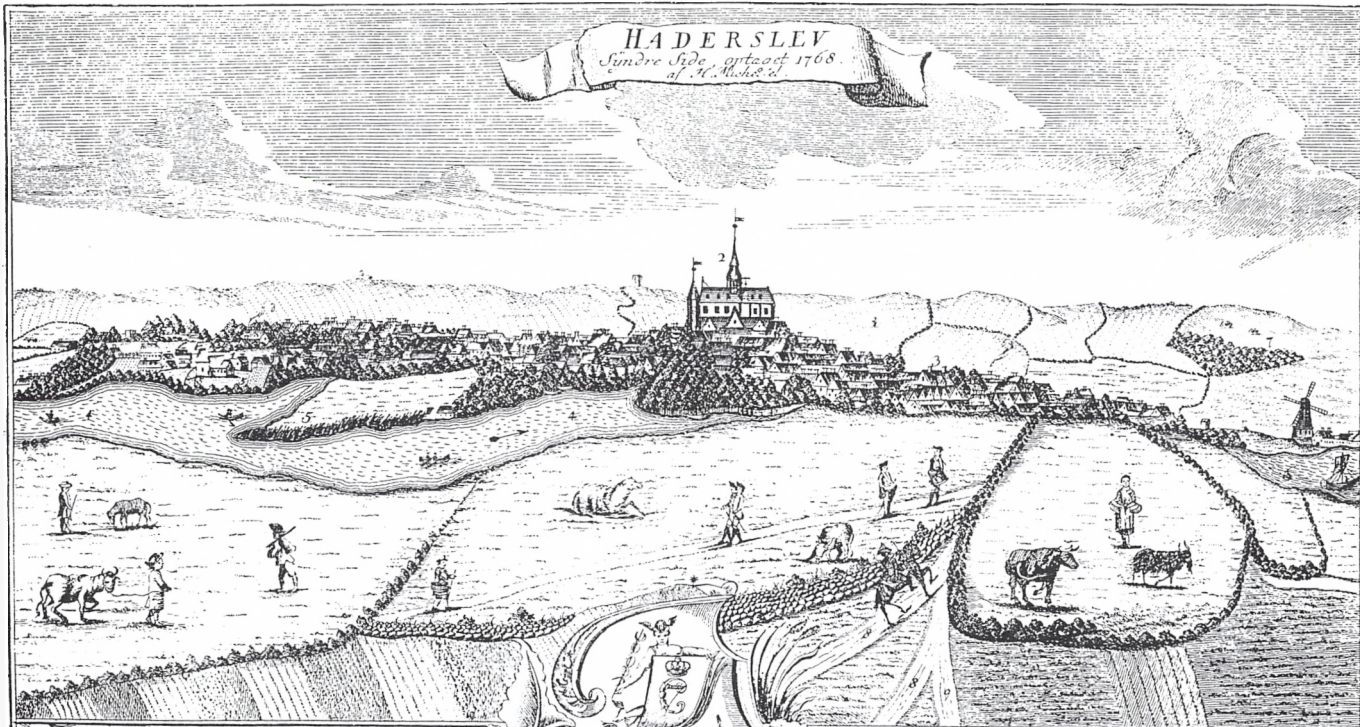
Forespørgsler om enkeltpersoner skal altid stiles til et folkeregister, idet Indenrigsministeriet ikke har mulighed for at behandle disse.

Udenfor kravet om identifikation falder statistiske oplysninger, der ikke kan henføres til enkeltpersoner. Dette kan f.eks. være oplysninger om aldersfordelingen blandt beboerne i en bestemt større bebyggelse e.l."

HADERSLEV

Søndre Side, optaget af 1768.
af H. Mischke's

1. St. Severin Kirke. 2. Frue-Kirke.
3. Amts-Hauset. 4. Haderslev-Dam.
5. Bleg = Pladsene. 6. Fiorden.

7. Jonas'sar Buske. 8. Vestre Vejen
til Aabenraa og Flensborg.
9. Østre Vejen.

Genealogica 2. del

Hedeplejebogen, de danske heders historie, pleje og udforskning. Gyldendal. kr. 95 (50.1).

De skabte Aarhus. 2. samling. Erhvervsarkivet. kr. 248 (60.96).

Rawert, O.J.: Kongeriget Danmarks industrielle forhold, fra de ældste tider indtil begyndelsen af 1848, med stednavneregister, fotografisk optryk fra udgaven 1850. Gyldendal. kr. 288 (60.96).

Løwert, Anette: Kvindens himmel og helvede, om børnebegrænsning gennem tiderne. Thanning & Appel. kr. 248 (61.37).

Danmarks Farmaceutiske Højskole 1892-1992. Danmarks Farmaceutiske Højskole. Gratis (61.5507).

Faabord, Svend Aage: Kreiskrankenhaus - Aabenraa Amts Sygehus - Aabenraa Amts og Bys Sygehus - Aabenraa Sygehus, 1892-1992. Thomsens Boghandel. kr. 128 (61.721).

Nielsen, Gudrun: Hospitalsliv, liv og gerning på Sindssygehuset i Nykøbing Sjælland i 1920'erne og 30'erne. Eget forlag (61.721).

Nielsen, Verner: Hospitalets plejere, fra mit arbejde på Sindssygehuset i Nykøbing Sjælland i 1930'erne. Eget forlag (61.721).

Muff Hansen, Jens: I general Ryes spor, skanser i Århus Amt, Englandskrigen i 1801-14 og treårskrigen 1848-50. Århus Amt Landskabskontoret. Gratis (62.65).

Bennike Madsen, Haakon: Næsbyhoved lens regnskaber 1502-1511. Odense Universitetsforlag. kr. 298 (63.012).

Steenstrup, Norman V.: Våbensted og Engelstofte sogne, Musse Herred, Lolland, sammenstilling af lokalhistoriske vidnesbyrd og persondata, Fæstere og ejere af 54 gårde fra ca. 1700 til 1991 samt historiske beretninger fra området. Guldborgland (63.012).

Aldrig færdig, altid på vej, Samsø Landboforening 150 år 1992. Samsø Landboforening (63.06).

Københavns Amts Landboforening gennem 150 år, 1841-1991. Københavns Amts Landboforening (63.06).

Lotze, Kirsten: Kildematerialet vedr. De Danske landboforeningers historie. Incl diskette. De Danske Landboforeninger kr. 50 (63.06).

Mathiesen, Henning: Hertugens folk, landbrugere under Rønhave og Sønderborg Ladegård i tiden inden udskiftningen. Historisk Samfund for Sønderjylland. kr. 147 (63.093).

Dalgas, C.: Svendborg amt beskrevet 1837. Historisk Samfund for Fyns Stift. kr. 348 (63.094).

Fritzboeger, Bo: Danske skove 1500-1800, en landskabshistorisk undersøgelse. Landbohistorisk Selskab. kr. 188 (63.409).

Hjorth Rasmussen, Alan: Fisken kender ingen grænser, Esbjerg-fiskerne og deres forening 1892-1992. Esbjerg Fiskeriforening. kr. 100 (63.9).

Bühlmann, Rene. Madpakken, træk af spisevanernes historie. Fremad. kr. 98 (64.16).

Hansen, Else: Dengang lavede vi det hele selv, økonomapersonalets og Økonomaforeningens historie før 1960. Økonomaforeningen. kr. 200 (64.79).

Det Danske Handelskammer: Handelens veje er altid kulturens vej, Det Danske Handelskammer 1742-1992. Erhvervshistorisk Bureau. kr. 188 (65.06).

Nielsen, Flemming: Butikshandel i Elling sogn. Bygholm (65.57).

Rallis, Tom: Transport i Danmark 1830-1990, transport- og kommunikationsteknikkens udvikling i samfundsmæssigt perspektiv. Nyt Nordisk. kr. 228 (65.809).

Toget går via Dallose. Slagelse. Næstved og Skælskør-banen gennem 100 år. Bane Bøger. kr. 199 (65.841).

Selsø Sørensen, Henrik: Index over Posthistorisk Tidsskrift 1972-1991. Dansk Posthistorisk Selskab. kr. 75 (65.8605).

DFDS 1866-1991, skibsudvikling gennem 125 år - fra hjuldampere til rulleskib. DFDS kr. 350 (65.908).

Boye, Finn Ole: "Havrebarkerne" fra Marstal, de sidste storsejlere under dansk flag. Marstal søfartsmuseum. kr. 89 (65.909).

Koefoed, H.A.: Rejsen til Bornholm, om motiveringen for at etablere og opretholde en regelmæssig skibstrafik på Bornholm siden begyndelsen af 1600-tallet a.h.t. postbefordringen. Bornholms Tidende. kr. 20 (65.909).

Rubæk Hansen, G.: Trafikken til og fra Strynø, et historisk rids. A/S Strynø-Rudkøbing Færgesfart. kr. 40 (65.909).

Ipsen, Arne: Kystens helte, redningsvæsenets historie, mennesker og miljøer på Bornholm og i Vestjylland. Colbergs boghandel. kr. 98 (65.98).

Møller, Jan: Strandmøllen. Gads boghandel. kr. 375 (66.19).

Munk Hansen, Hans: Teglbløring i Rinkefø sogn. Cathrinemindes Venner (66.25).

Barfod, Lars Hoffmann: Bogen om krudt, fordums krudtværker i Norden og folkene bag dem. Politiken. kr. 249 (66.41).

Grelle, Henning: Fra halmkasse til velfærd, historien om bagerfagets arbejdsvilkår og organisation i 100 år. NNF. kr. 100 (66.81).

Jensen, Esther: Borbjerg Mølles historie. Eget forlag. kr. 68 (66.81).

Kruse, Tove: Bryggeriarbejderne i København, de første årtier. Roskilde Universitetscenter. kr. 70 (66.84).

Svendborg Muremesterforening 100 års jubilæum 1892-1992. Svendborg Muremesterforening (69.31).

Hustømrrerforeningen 300 år 1691-1991. Hustømrrerforeningen (69.35).

Lindhard, N.H.: Over Aggersundbroen i 50 år, over fjorden i 1000 år. Limfjordsmuseet. kr. 98 (69.79).

Opmålinger, foreningen af 3. december 1892, festschrift i anledning af 100 årsdagen. Arkitektens forlag. kr. 190 (71.06).

Hansen, Steen Ivan: Senmiddelalderlige herregårdsbygninger, senmiddelalderlige grundmurede herregårdshovedbygninger i kongeriget Danmark, en redegørelse for typer, planer og funktioner på baggrund af bevarede bygningsrester. Aarhus Universitet. kr. 125 (71.6).

Mejer Antonsen, Inge: Prinsens Palais, det kongelige palais i Kalveboerne.

Bind 1: Bygningshistorie, interiører, inventar, beboere og begivenheder.

Bind 2: Inventarieprotokoller og anden dokumentation.

Nationalmuseet. kr. 600 (71.637).

Leer Sørensen, Leif: Huse og pladser i Kolding, en arkitekturguide. Tegnestuen Mejeriet. kr. 50 (71.64).

Skov, Aksel: Gamle huse på Rømø. Borgen. kr. 250 (71.64).

Valentiner, Otto: Den gamle geværfabrik i Hellebæk. Hellebæk-Aalsgård Egnshistorisk Forening (71.64).

Kristkirken (Tønder) 1592-1992. Tønder Menighedsråd. kr. 270 (71.864).

Østermarie kirke i hundrede år 1891-1991. Østermarie menighedsråd (71.864).

Elsøe Jensen, Jørgen: Danmarks middelalderlige byplaner. Fyn med om-
liggende øer. Odense Universitetsforlag. kr. 225 (71.956).

ALLE DE FØLGENDE TITLER ER UDGIVET AF PLANSTYRELSEN OG KOSTER FRA KR:
120-200. De 3 københavnske har signatur (71.95637) de øvrige
(71.9564).

ALLE MED UNDERTITEL: Bevaringsværdier i byer og bygninger 1992.

Amager bydelsatlas

Bispebjerg bydelsatlas

Østerbro bydelsatlas

Bech-Nielsen, Gert: Varde kommuneatlas

Faaborg kommuneatlas

Kristiansen, Karen: Herning kommuneatlas

Kristiansen, Karen: Næstved kommuneatlas

Kronborg Christensen, John: Gråsten kommuneatlas

Lefevre, Flemming: Brande kommuneatlas

Lefevre, Flemming: Sindal kommuneatlas

Palm, Lise: Esbjerg kommuneatlas

Palm, Lise: Kolding kommuneatlas

Toft Jessen, Jørgen: Christiansfeld kommuneatlas

Knudsen, Ann Vibeke: Keramikfabrikken Søholm, grundlagt 1835. Born-
holms Museum. kr. 145 (76.232).

Rasmussen, Else: Medaljer. Nationalmuseet. kr. 30 (76.7).

Jubilæumsskrift 125 år, Frederiksborg Amts Skytte- Gymnastik- og I-
drætsforening. FASG & I (79.606).

Jagt på Bornholm gennem tiderne. Bornholms Museum. kr. 195 (79.906).

Kjær, Børge: Grenaa Skyttekreds gennem 125 år. Grenaa Skyttekreds
(79.93).

Randers Skyttekreds 1861-1986. Randers Skyttekreds (79.93).

Ømålsordbogen, en sproglig-saglig ordbog over dialekterne på Sjælland,
Lolland-Falster, Fyn og omliggende øer. Bind 1: A - bladløs. C.A.Reit-
zel kr. 740 incl. tillægsbind: Indledning, nøgler, forkortelseslister,
kort (89.66).

Danske folkemaal. bind 34. C.A.Reitzel. kr. 225 (89.6605).

Danmarks stednavne. nr. 21: Stednavne i Hanherred. C.A.Reitzel. kr. 100 (89.684).

Koefoed, H.A.: Bornholmske stednavne, 10 essays. Odense Universitetsforlag. kr. 78 (89.684).

Stevnsborg, Lars: Danmarks Riges medaljer og hæderstegn 1670-1990, Danmarks officielle belønningsmedaljer, erindrings- og hæderstegn. Odense Universitetsforlag. kr. 380 (90.89).

Rambam, tidsskrift for jødisk kultur og forskning. C.A.Reitzel. Fortsættelse af: Tidsskrift for dansk jødisk historie. (91.246).

Rasmussen, Vagn: Middelalder i Aalborg- og hvordan Valdemar 4. Atterdag genopbyggede Danmark. Aalborg kommune. kr. 40 (96.1).

Vellev, Jens: Viborgbispens og lensmændenes Hald, og noget om Brattingborg og Niels Bugges Hald. Den selvejende institution Hald. kr. 75 (96.15).

Borrits, P.K.: Jyske Brigades historie, om brigadens deltagelse i krigen 1864. Eget forlag (96.6).

Ishøy, Lene Puck: Danskere, nævnt i avisen 1876, håndbog for lokalhistorikere og slægtsforskere. Eget forlag. kr. 35 (99.26).

Ishøy, Lene Puck: Danskere, nævnt i avisen 1878, håndbog for lokalhistorikere og slægtsforskere. Eget forlag. kr. 35 (99.26).

ALLE DE FØLGENDE TITLER HAR BIBLIOTEKSSIGNATUR 99.4

Dragsbo, Peter: C.H.Clausen 1866-1941, en esbjergarkitekt fra historicismens tid. Esbjerg Byfond. kr. 75.

Højlund, Thorkild: I al sin glans, Ole Adolf Hansen - spillemand, murer, musiker, far og bedstefar, en fortælling om en levende traditionsbærer af dansk folkemusik. Ådum Lokalhistoriske Arkiv. kr. 99.

Fenger, Henning: Familjen Heiberg, Peter Andreas Heiberg, Fru Gyllembourg, Johan Ludvig Heiberg og fru Heiberg. Museum Tusulanum. kr. 198.

Illum, Peter: Skipper P. Illums dagbog 1804-1893. Faaborg Byhistoriske Arkiv. kr. 248.

Jonasen, Otto: Pjentemølleren og hans dagbog, om Morten Jørgensen. Svendborg og Omegns Museum. kr. 100.

Nielsen, Carl Hardy: Drengear og læreår, minder fra en opvækst i Nykøbing Sjælland i 1920'erne og 1930'erne. Eget forlag.

Nielsen, Hans: Tjenestedreng på landet, erindringer fra Rørvig ved århundredets begyndelse. Eget forlag.

Jensen, Erik: Den fordømte byfoged, et bornholmsk opgør om en særpræget embedsmand (Harald Nyegaard). Bornholms Tidende.

Dragsbo, Peter: Harald Peters 1891-1951, bedre byggeskik og bungalow'er. Esbjerg Byfond. kr. 75.

Bjørn, Claus: Den gode sag, en biografi om Christian Ditlev Frederik Reventlow. Gyldendal. kr. 348.

Schackinger, Johan David: Breve fra Vestindien, Johan David Schackingers breve og dagbøger 1852-1863. Facet. kr. 160.

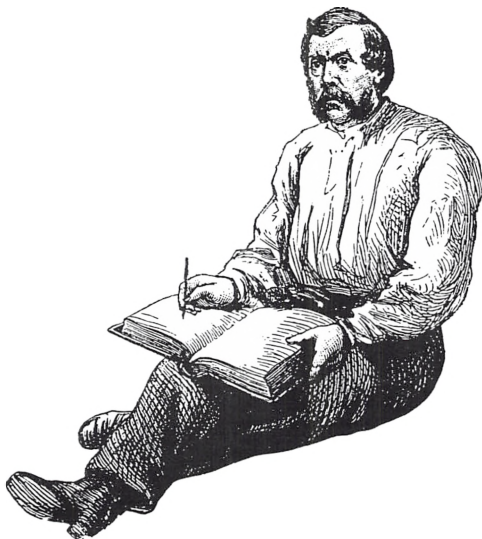
Stenderup, Edith: Mit barndomshjem, minder fra det gamle Nykøbing Sjælland. Eget forlag.

Næraa, Lica Weis: Bertha Weis' historie, Århus mølle fra 1846. Erhvervsarkivet. kr. 244.

Schelde, Inge: Historien om Nørupgård og dens beboere gennem mere end 200 år. Peter Schelde. (99.94).

Wahlstrøms i Lemvig. Købstadmuseet "Den gamle By". kr. 195 (99.94).

Lone Wredstrøm

Undersøgelser omkring Herredsfogeder og Tingsteder 1424-1716 i Sønderhald Herred, Gl. Kalø Len, 2 del.

(fortsættelse af artikel fra sidste nummer)

10. nævnt 1572 14/6 - 1579 16/3 JENS NIELSEN i SIØBYE fritages sidstnævnte år for Landgilde så længe han er herredsfoged. Bor 1573 i Søby 32). - Far til nr. 11.
11. nævnt 1603-1606 (Kalø Lensregnskaber) RASMUS JENSEN i Søbye. 1603 afleverede han til Lensmanden 7 Rdlr., som blev funden paa en thiuff da han blev paagreben. - Var 1606 "fordum Herredsfoged" da han aftingede "for han icke hafde forvaret i Qvinde, som hafde omkommet hendes eget Barn" 33). Sad dog 1614 26/9 "i dommers sted" på Sønderhald Herredsting 34). Vidnede 1617 16/6 på Sønderhald Herredsting i sagen mod heksen Bodil Ibsdatter Hovens fra Grøttrup 35). - Nævnes i Kalø Lensregnskab 1629/30; men navnet er 1630/31 erstattet af JENS THOMESSENS. Imidlertid har Jens Thomesen ikke siddet længe på gården, idet RASMUS IFVERSEN 1629/30 betaler husbondhold for Jens Thomesens gård samt for at blive sandemand. 1636/37 er han død og efterfølges af NIELS SIMONSEN fra Andi i Skørring Sogn, søn af herredsfoged nr. 13. Før 1660/61 har Niels Simonsen afstået gården til (stedsønneerne?) JENS RASMUSSEN og RASMUS RASMUSSEN. Gården deles permanent i to (1688 Matr. nr. 3: "Jens Rasmussens afbrændte gård, jorden bruges af Rasmus Rasmus-sen" og Matr. nr. 4: Rasmus Rasmussen). RASMUS RASMUSSEN i Matr. nr. 4 af Søby, kaldes i skiftebrev af 3. Marts 1699 Rasmus Rasmus-sen SØEBYE og efterlod i ægteskab med METTE SIMONSDATTER (ca. 1626-1708), begr. 9/3 82 år) - der var halvsøster til Niels Simon-sen og datter af herredsfoged nr. 13 - 3 sønner og 2 døtre. Den ældste søn RASMUS RASMUSSEN (ca. 1659-1718, begr. 11/11, 59 år) overtog gården, som han sammen med hustruen MAREN JENSDATTER i

1714 lovebød til frænder 36). Herimod gjordes indsigelse, da gården var pantsat til herredsfoged OLUF HENDRICHSENS arvinger i Andi (Se nr. 17). I "Krigs og Portionsjordebogen" 1718 siges gården at være ejet og beboet af herredsfoged JENS LUNDTORFF. Hans søskende: ANNE RASMUSDATTER var 1714 g.m. SØREN JENSEN (S I S) i Matr. nr. 12 af Søby.

TYGE RASMUSSEN (ca. 1674-1745) boede i Århus på Mejlgade og efterlod sig enken METTE ENEVOLDSDATTER og børnene a) RASMUS TYGESEN AALEMAND i Århus, b) PEDER TYGESEN, c) NIELS TYGESEN, begge hjemmeværende og d) TYGE TYGESEN i København 37).

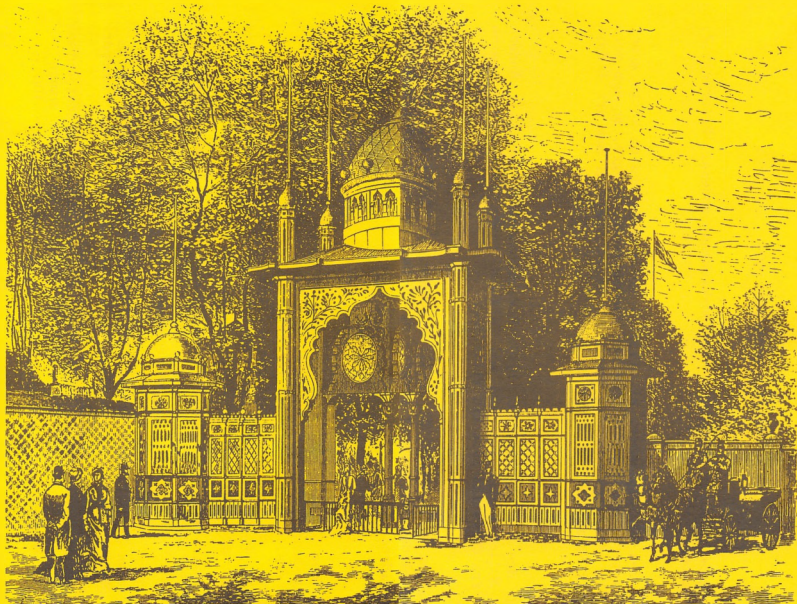
JESPER RASMUSSEN (ca. 1676-) var 1706 i Århus, da han stod fader i Søby. Lever 1714.

KIRSTEN RASMUSDATTER 1699 og 1714 g.m. FRANDS PEDERSEN i Halling.

RASMUS RASMUSSEN kan sine sidste leveår have beboet et til gården hørende gadehus, som 1699 var beboet af Søren Pedersen. Dette hus kan være identisk med det hus som iflg. Modelbogen 1683 beboedes af NIELS SIMONSEN (lev. endnu 1691, se nr. 13). Både huset og gården var underlagt JESPER THYGESEN til Skæring-Munksgård, der i sin ungdom havde været foged hos Sophie Brahe 38).

Herredsfogeden Rasmus Jensen i Søbye var formodentlig søn af forænderen (nr. 10) Jens Nielsen i Søbye.

1627-29 var Jylland besat af Wallensteins tropper, hvilket kan forklare Jens Thomesens korte tid på gården. Slægtskontinuiteten på denne selvejergård fra Rasmus Jensen fremad i tiden synes at være den, at en datter af Rasmus Jensen var gift 1) med Jens Thomesen, derpå kort efter (nemlig 1629) med Rasmus Iversen, far til Jens og Rasmus Rasmussen, og endelig gift 3) 1636/37 med Niels Simonsen, som evt. o. 1655 giftede sig igen med moderen til brødrene JENS NIELSEN (ca. 1659-22/6 1712, begr. 30/6 Skals) og SIMON NIELSEN på Matr. nr. 1 af Oustrup, Øster-Allinge Sogn (død o. 1730). Simon var g.m. n. n. JENSDATTER, ENKE EFTER JENS JENSEN BANG i Oustrup (død senest 1692) og søster til ANNE JENSDATTER (død 1759) 39), der nogle år havde opholdt sig hos gårdmand Iver Jensen i Øster-Allinge som enke efter skoleholderen i Løvskal_v. Skern 1724-41 NIELS ANDERSEN SAABYE 40)".

I foråret 1879 væltede en storm Tivolis første indgåort fra 1843 (se side 59). Den nye indgang, tegnet af Vilh. Dahlerup, opførtes samme år inden sæson-åbr Stilen betegnedes som »let persisk«. – Ill. Tidende. "København før og nu - og aldrig Bind 9"

JENS NIELSEN var 1694 10/6 på Holbækgård, Rovsø H. da han stod fadder i Ørsted Kirke. Samme år ægtede han ANNE CATHRINE JOHANS-DATTER FOSS, hvilket en sølvkande ". med Naun J. N.SS A.C. Vos samt årstal 1694" omtalt i skiftet efter ham vidner om 41). Parrets ældste datter ANNE SOPHIE fødtes ca. 1695, antagelig på Holbækgård, thi 1695 15/4 udbyder Simon Nielsen i Oustrup på Sønderhald Herredsting synsmænd til syn af alle Holbækgårds skove og Fjeld på vegne af sin broder S^F Jens Nielsen på Holbækgård 42).

De yngre børn af Jens Nielsen S. (for Søbye?) og Anne Cathrine Johansdatter Vos eller Foss fødtes alle, mens faderen var forpagter på Tjele:

NIELS JENSEN WINDING (30/1 1697-29/3 1757) blev 19/11 1725 sognepræst til Finnø i Christiansstads Stift i Norge, derpå 12/7 1732 præst i Kinservik i Bergens Stift, hvor han d. 3/7 1753 tillige blev provst for Hardanger og Voss Provsti 43). Biografi ved dattersønnen Niels Hertzberg 1829 er trykt i Johansen og Casp. Theologisk Tidsskr. Ny Række VI, s. 155-60. Ud fra denne fremkom i "Personalhistorisk Tidsskrift" 1990:2 s. 213 en forespørgsel fra Gustav Onarheim, Norge vedr. om faderen Jens Nielsen som angivet var fætter til etatsråd RASMUS WINDING og svoger til CHRISTEN NIELSEN SPENTRUP. Det sidste er rigtigt nok: Sognepræst til Dalbynerder CHRISTEN NIELSEN SPENTRUP (1689-1739) blev gift i Mariager 12/5 1707 med ENGEL FOSS (ca. 1682-1768), begr. 20/10 i Dalbynerder, 86 år), en datter af Anne Cathrine Vosses broder CHRISTIAN FOSS (begr. 1737 11/3, Aarhus Domsogn), der 1697 var forpagter på Giessinggård i Tvede, 1/4 1700-1705 forpagter af Mariager Klosters Ladegård, 1707 stadig i Mariager, men 1709 på "Kieldstrup", 1709-1/5 1711 forvalter på Løvenholm i Gjessing, 1712-15 forpagter på Steenalt i Rovsø H. og bosat i Voer, hvor hans moder begravnes 29/12 1713. Marts 1715 igen forvalter ved grevskabet Løvenholm, 1724 og 1728 forvalter ved Baroniet Høegholm, Tirstrup Sogn, 1733 fuldmægtig hos Stiftsamtmand Ejler Holck, havde tillige fra 1729 været fuldmægtig hos dennes forgænger, Stiftsamtmand Poul Vendelbo Løvenørn - og boede fra da af i Århus. 44). På skiftet 1712 ang. alder 16 år for Niels Jensen.

JOHAN JENSEN (født ca. 1698). Som børnenes værger nævnes Jens Nielsens broder Simon Nielsen i Oustrup ved Gl. Estrup og deres morbroder Christian Foss, forpagter på Steenalt.

1712 havde Jens Nielsen indgået en forpagtningskontrakt af Lerchenfeldt for perioden 2/4 1712 til Valborgsdag 1715 45). Han døde imidlertid som forpagter på Lerchenfeldt og Holmgård, Skals Sogn allerede 22/6 1712 og efterlod sig udover børnene af første ægteskab enken ANNE ANDERSDATTER (gift mellem 1698-1704), som var søster til fogeden på Holmgård Jens Andersen. 1704 fik Jens Nielsen skøde på Vorning Mølle, som enken med Jens Andersen som lavværge sammen med børnenes lavværge solgte ved auktion på Lerkenfeldt 11. april 1713 til herredsskriver Otto Pedersen 46).

1706 var S^F Jens Nielsen på Thiel formynder for den otteårige ANNE JENSDATTER i Mariager 47) på skiftet efter hendes moder ELISABETH SOPHIE NIELSDATTER (død 16/3 1706), gift 1698 med JENS SØRENSEN FOGEDSVEND af Mariager 48) - og gift 2) 22/4 1704 med NIELS RASMUSSEN. Ved trolovelsen 1698 13/6 boede Elisabeth Sophie på Mariager Kloster. Jens Nielsen omtales som den lille piges "gode Suoger", 1712 var Anne Jensdatter af Mariager under Jens Nielsens formynderskab, og boet efter ham skulle udrede til hende 85 Rdlr. 3 Mk. 8 Sk. 49).

SIMON NIELSEN i Oustrup, Øster-Alling Sogn. Matr. nr. 1, boede i den gård, som i perioden 1687-1733 gav husrum til Sønderhald Herredsting 50). Det er formodentlig hans død, der giver herskabet på Gl. Estrup anledning til gennem forvalter Hans Adolph Høeg i skrivelse af 22/10 1732 at anmode om, at tingstedet må flyttes fra Estrup Birk, ind i Sønderhald Herred, hvorefter tinget flyttes til Lille Oustrup i Lime Sogn.

1705 30/9 fremlagde fogeden ved Frisenvold NORTEN LIME på Frisenvold Birketing 51) - en fælles beediget Attest af sine to Mandfrænder: SIMON NIELSEN i Oustrup og ANTONI BODAEL på (Gl.) Estrup. Morten Lime var 1704-16 grev C. D. Reventlows foged på Frisenvold og Gl. Estrup godser, men døde 1724 24/4 i Randers. Han tilhører den slægt Lime, som H. Friis Petersen i 1932 kaldte "Linien fra Gl. Estrup Gods", og som indledes netop med de tre søskende MADS (begr. 6/9 1729 i Sorø, Reventlows foged på Krenkerup og senere

fuldmægtig i København), ELISABETH MARGRETHE og vor MORTEN LIME 52).

Det er her nærliggende, at navnet "LIME" må være optaget efter Lime i Sønderhald Herred, hvor Gl. Estrup iøvrigt i 1662, 1664 og 1688 kun ejede een ejendom: et boel Matr. nr. 9, hvor beboeren meget sigende gennem hele perioden hedder RASMUS MORTENSEN. 1653 6/6 modtog kongens delefoged i Sønderhald Herred velagt mand Peder Mogensen i Hørning (senere herredsfoged nr. 14) et tingsvidne om en ødegård af otte dannemænd som vare: MICHELL JENSEN SØBY i Faarup (jfr. nr. 7), NIELS SIMONSEN i Søby (behandlet her, søn af nr. 13), OLLE PEDERSEN ibm., RASMUS NIELSEN i Limb, RASMUS MORTENSEN, MADS JENSEN ibm., MICHELL NIELSEN i Lemmer og RASMUS POVLSEN ibm., som påhørte hvad PEDER NIELSEN i Limb, ANDERS RASMUSSEN i Lemmer, OLLE OUFSEN i Søby og SØREN RASMUSSEN i Hørning den dag kunne sige om den gård i stavnen "som MICHELL RASMUSSEN og KIELD SØFERENSEN tilforn paaboede" 53).

Niels Simonsen i Søby og Rasmus Mortensen i Lime kan tidsmæssigt godt være svogre og fædre til hhv. Simon Nielsen i Oustrup og Morten Lime ved Frisenvold, der så sandsynligvis var fætre.

Simon Nielsen lå 1695-96 i proces med Casper Jørgensen i Skovgårde, Æbeltoft Landsogn, om gården Matr. nr. 7 af ALBØGE, som hans formand på gården i Oustrup ejede i 1688 og havde givet Casper Jørgensen løfte om skøde på mod betaling 54). Af sagen fremgår det, at han var g.m. formanden JENS JENSEN BANG's enke.

Birkefoged JENS JENSEN BANG i Oustrup var død før 1674 og havde været g.m. METTE JENSDATTER, som døde i 1680 55). En søn af dem: JENS JENSEN BANG den Ældre døde 1674 på Sostrup i Gjerrild, 32 år gammel (ca. 1642-74). Arvinger var moderen og tre søskende 56), som var: JENS JENSEN BANG den Yngre i Oustrup (død o. 1692), RASMUS JENSEN BANG, ridefoged på Ravnholt, og ANNE JENSDATTER (død 1680 uden børn), gift med ANDERS CHRISTENSEN i Ørsted 57) (ca. 1630-1705, begr. 2/1).

SIMON NIELSEN var i mange år sættedommer og afgjorde sager ved tinget, når herredsfogeden ikke var til stede. Han er nævnt som sådan 1708 27/2 58), da herredsfogeden Ole Hendrichsen Assens i Andi selv var indstævnet i retten i sag mod Hendrich Poulsen på

Vitvedgaard. - og 1728, da han overfaldes på vej hjem fra Randers 59). P.A. Pedersen karakteriserer Simon Nielsen således: "En klog, fiffig og retskyndig Bonde". 60).

Hustruen hed måske MARGRETHE JENSDATTER, thi "Margrethe Jensdatter af Oustrup" bar 1719 1/11 et barn til døb i Auning Kirke - og "velagte OLE SIMONSEN" i Ring omtales 9/4 1759 som søstersøn af skoleholder i Løvskaal Niels Andersen Saabyes enke ANNE JENSDATTER, der døde hos Iver Jensen i Øster-Alling 62). Desuden mødte han 1759 20/11 op på skiftet efter sin broder, NIELS SIMONSEN i Ring 61), som var gift med KIRSTEN OTSDATTER, men Fausing Kirkebog har brylluppet: 1733 "Dom 11. p. Trin. (= 16/8) NIELS SIMONSEN fra OUSTRUP og KIRSTEN OTTHISDATTER fra Grund trolovede" (viet 11/10).

Brødrene Niels og Ole Simonsen var altså fra Oustrup og sønner af Simon Nielsen. I 1747 fæstede de begge andre gårde under Gl. Estrup, idet Niels d. 27/9 kom til en gård i Øster Alling og Ole d. 30/9 flyttede til Ring.

Ved skiftet efter NIELS SIMONSEN 1759 20/11 - som døde i Ring by - efterlod han enken KIRSTEN OTSDATTER med lavværge Jens Villadsen Bering i Ring samt børnene: SIMON (f. ca. 1735, JENS (f. ca. 1740) OTTE (f. ca. 1742) og NIELS NIELSEN (f. ca. 1743) - med farbroderen Ole Simonsen som værge.

Sønnen SIMON NIELSEN måtte 20/9 1786 kvittere på grund af fattigdom sin iboende fæstegård i Oustrup, Øster-Alling til fordel for SØREN SØRENSEN BÆCH af Ring (f. 1754/57) g.m. Ole Simonsens datter ELSE OLUPSDATTER (f. 1748/52). Ifølge folketællingerne 1787 og 1801 havde de en søn, OLE SØRENSEN (f. 1787). 1787 var Simon Nielsen angivelig 50 år gammel og tjenestekarl hos halvgårdsmanden Thomas Sørensen i Hedegårde, Vester-Allinge. Hustruen nævnes ikke; men han er i andet ægteskab. Måske er den 31-årige NIELS SIMONSEN, som samme år var forrider på Gammel Estrup, hans søn. I så fald var tilknytning til hestene på Gl. Estrup en familietradition, idet JENS ANDERSEN SAABYE - dimitteret Corporal - "Am 9 Marts 1763 zu Meldolf", tilskriver sin fætter OLE SIMONSEN i Ring således: "Højtærede kiære berider Ole Simonsen" 62). Brevet angår gangklæderne i skiftet efter korporalens moder Anne Jensdatter, der først blev sluttet 4/8 1764. Jens Saabye fastslår, at han ikke har noget

imod, at disse tilfalder Ole Simonsens datter ANNE OLESDATTER, der var opkaldt efter Oles moster Anne Jensdatter. Ole Simonsen var død før 1778, da hans enke bebor gården i Ring 63). Der var intet skifte bevaret efter ham - så børnene kendes kun fra fadderlister i Fausing og Virring Kirkebøger, idet to af sønnerne kom til Drammelstrup i Fausing, samt fra folketællingerne. Kirkebogen for Øster Alling sogn er først bevaret fra 1814.

Ole Simonsens enke i Ring, Øster-Alling afstod 1782 "godvillig" den helgård i Ring, som hun "nogen Aar som Enke paa beboet" til sønnen Jens Simonsen, der havde været Landsoldat 1 år. Han fik brev på den 1782 6/4 fra Gl. Estrup.

Sættedommerens søn fra Oustrup - OLE SIMONSEN - var fra 1747 gårdmand i Ring, Øster-Alling. 1764 var han tillige berider ved Gl. Estrup Gods. Faktisk må han være død o. 1769/70, da han aldrig nævnes som fadder til sine børnebørn og ældste drengebarn i forskellige kuld af disse regelmæssigt kaldes OLE efter ham. Når enken heller ikke er fadder skyldes det formodentlig den tabu-førestilling, at enker eller enkemænd i denne rolle betyder ulykke for barnet.

Følgende børn kendes af Ole Simonsen i Ring:

- a. SIMON OLESEN (ca. 1745-22/1 1818), født i Ring, fæster 1769 2/3 en gård i Drammelstrup, Fausing Sogn, imod at ægte Rasmus Baches enkes datter Anne Nielsdatter, som er ved gården. Denne betingelse opfyldes ved trolovelse 24/3 og vielse 22/6 samme år i Fausing Kirke. Rasmus Baches enke havde været gift ialt 3 gange: Første 17/6 1736 med Niels Frandsen fra Drammelstrup (1705-49), dernæst g. 1750 med Søren Sørensen kaldet Frandsen fra Fausing og sidst med Rasmus Bach. Hun hed Anne Nielsdatter (1716-1790) ligesom sin datter og siges 64), at være datter af Niels Christensen, gift 31/7 1698 med Mette Nielsdatter (1680-1738) i Fausing. De tjente begge i 1698 hos Rasmus Sørensen Lindemand i Drammelstrup, men flyttede efter vielsen til Fausing, men vielsen fandt sted Dom. Quasimod. (= 1/5). - Gården i Drammelstrup var 1778 den fjerde i byen af fem. I 1688 boede Jens Pedersen Koch i Matr. nr. 4 men flyttede til et hus i Liltved før sin død 1691. Maren Kochis døde i Drammelstrup år

1700, kort før Niels Frandsens forældre Frands Sørensen og Anne Nielsdatter (Degn) holdt bryllup.

Simon Olesen og ANNE NIELSDATTER (1747-18/7 1825) fik følgende børn: a. OLUF (Hjemmedøbt 1770, men død straks efter). b. ANNE (døbt 1771 Reminisc. - var 1818 g.m. RASMUS JACOBSEN LINNEMAND i Pindstrup, Marie Magdalene Sogn). c. ANE MARIE (f. 1774 - var 1818 g.m. PEDER SIMONSEN på Wieballegaard i Fausing Sogn). d. OLE (hjemmedøbt 8/2 1776, begr. 7/2 1779), e. NIELS f. 15/6 1778, dåb publ. 13/7 - 1818 Sognefoged, bosat i Ring, Øster-Al-ling Sogn. Endnu sognefoged 1834 og g.m. den 46-årige Karen Marie Espensdatter). f. OLUF (f. 9/12 1780, dåb publ. 8/1 1781, begr. 13. p. Trin. 1782), g. MAREN (hjemmedøbt 8/5 1783, død efter 1787), h. OLUF (f. 1785, bor 1818 i Liltved, Fausing S), i. JENS (f. 1792, bor 1818 hjemme som "gammemandssøn". Overtager gården i Dramelstrup efter faderen og gifter sig o. 1820 med Ane Kirstine Pedersdatter (f. ca. 1800), k. ELSE MARIE (f. 1796 - var 1818 g.m. smeden i Liltved by, Fausing, Anders Schmidt). Skifte efter Simon Olesen holdes 12/3 1818 65).

- b. ELSE OLUFSDATTER (født mellem 1748-52) bar 1771 Anne Simonsdatter til dåben - g.m. SØREN SØRENSEN BECK af Ring (ca. 1756- e. 1834), som 1786 20/9 fæstede den gård i Oustrup, Simon Nielsen af fattigdom måtte kvittere. Ægteskabet må være indgået 1786, thi deres eneste søn, OLE SØRENSEN BÆCH, må være født 1787. i 1787 var Ole angiveligt 1 år, 1801 var han 13 år og 1834 48 år. Søren Sørensen Bæch var 1834 78 år og aftægtsmand, men havde giftet sig med ANE THOMASDATTER (født 1765 i Hansted, Skanderborg Amt) som 1845 var enke. - OLE SØRENSEN BÆCH overtog fæste på gården ca. 1817 og giftede sig med MAREN CHRISTENS DATTER fra Fausing (f. 1792). De havde 1834 børnene Søren, 16 år, Christen 14 år, Simon 12 år, Niels 10 år og Dorthe Marie 7 år.
- c. MADS OLUFSEN af Ring (ca. 1750-1783, begr. Fausing 29/4, 33 år) g. 6/8 1775 i Fausing med ANNE PEDERSDATTER af Dramelstrup (1754-18..) g. 2 1783 med ANDERS RASMUSSEN af Dramelstrup (død 16/4 1825), som var barnfød i Fausing.
- ANNE PEDERSDATTER var datter af husmand i Dramelstrup PEDER SØRENSEN ROXEN (ROUGSEN/ROVSING) (1720-1775, begr. 21/5) og hu-

- stru BOEL ANDERSDATTER WISBORG af Limmer, Lime Sogn (1719-1774, begr. 16/10 Fausing), som viedes i Lime 7/2 1743. - Faderen fæstede 1742 21/7 det hus i Drammelstrup (Hus Matr. nr. 3) som fra 1671 havde været beboet af hans farfader SØREN SØRENSEN ROXE/ROVSING "fra Alling" (begr. 18/3 1708) og dernæst af hans fader SØREN SØRENSEN ROUGSEN(1676-1751) og moder ANNE PEDERSDATTER SPARRE (1681-1742). - Huset kaldes 1676TRANHuset (efter SØREN TRAN, der var husmand i Dramelstrup 1662/64 og gift soldat 1663 endnu nævnt 1666. 1652 fik han og hustruen KIRSTEN syndsforladelse for sexuel samkvem før ægteskabet. 1646 7/4 begravedes JØRGEN TRANUM "Søfren Tranis Broder som døde til Niels i Gyden"). - Dette hus overtog MADS OLUFSEN i fæste fra Gl. Estrup 1776 9/6 efter svigerfaderen og fæstet gik 18/3 1784 videre til ANDERS RASMUSSEN, efter hvem sønnen MADS ANDERSEN (f. 1785) overtog det. - Skifte efter Mads Olufsen holdes 1783 13/6 66). Børn: a. OLE (3/3 1776-29/1 1742, dåb publ. 17/3 1776), 1787 plejebarn hos farbroderen Jens Olesen i Ring. 1801 og 1807 karl hos gdm. Christen Sørensen Sejersén i Dramelstrup, g.m. dennes datter Karen 1810 11/2. - Fæster 1809 21/12 Peder Jeppesens gård i Fausing), b. PEDER nyf. 25/9 1778, dåb publ. 2/10), c. ANNE (døbt 26/8 1781). - Børnenes værge 1783 var farbroderen Simon Olufsen.
- d. ANNE OLUFSDATTER (f. ca. 1753) - opkaldt efter faderens moster Anne Jensdatter (død 1759) og modtog dennes gangklæder. 1776 17/3 bar hun Mads Olufsens søn Ole til dåben og nævnes da af Ring.
Før 1778 13/7 g.m. KNUD IVERSEN, gårdmand i Floes, Virring (f. ca. 1750), som stod fadder til Niels Simonsen. Børn: a. KIRSTEN (f. 1774), b. ANNE (døbt 27/2 1780, begr. 10/4 Virring), c. ANNE (døbt 1782 12 p. Trin.), d. MAREN (nævnt 1801) f. ca. 1791.
- e. JENS OLESEN i Ring, Øster-Alling (ca. 1753-1790, Skifte 9/12 Gl. Estrup, fol. 359 ff.) - fæstede 1782 6/4 den helgård i Ring "som hans Moder nogen Aar som Enke paa beboet, men nu forbemelte sin søn Jens Olesen godvillig afstaaet" - Hustruen KAREN FRANDSDATTER (f. 1764) var søster til Sognefoged PEDER FRANDSEN i Fløjstrup, Hørning Sogn (1753-1825) og datter af FRANDS CHRI-

STENSEN i Fløjstrup (f. ca 1715) og hustru ANNE PEDERSDATTER (f. ca. 1733). Frands Christensens fader - CHRISTEN CHRISTENSEN LILDTVED i Fløjstrup (ca. 1676-1758, begr. 24/3 Hørning.) - havde været gift med KAREN FRANDSDATTER (død før 1742, se Tustrup Skpr. 1742 s. 359 ff.), som var datter af forgængeren 1688 på Matr. nr. 3 af Fløjstrup FRANDS JENSEN. Han afstod 1740 16/4 godvillig sin halve gård til sønnen Frands. En anden søn CHRISTEN CHRISTENSEN LILDTVED kom 1742 til Auning. - Jens Olesen efterlod sig enke med datter ANNE MARIE JENS DATTER (f. 1788), 1791 14/4 forpligtede gårdens næste fæster NIELS NIELSEN fra Fløjstrup (f. ca. 1767) sig til at ægte enken med hvem han ca. 1795 fik en søn JENS NIELSEN. Ved Folketællingen 1801 var hans sognets lægdsmand og gift anden gang med METTE SOPHIE PEDERSDATTER (f. 1774).

1787 var Ole Madsen plejesøn hos sin farbroder Jens Olesen.

f. MAREN OLUFSDATTER i Randers.

Fadder i Virring 27/2 1780 til Anne Knudsdatter og 1781 26/8 i Fausing til Anne Madsdatter. 1780 var hun "pige" af Randers.

I stamtavlen over "Slægten Nielsen fra Fausing Sogn" (udg. Skals 1970) er Simon Olufsen Ane 8, Ole Simonsen i Ring Ane 16. - Hertil kan nu føjes Sættedommeren Simon Nielsen i Oustrup son Ane 32, Niels Simonsen i Søby som Ane 64, Herredsfogeden Simon Nielsen i Andi, Skørring Sogn, som Ane 128, Niels Simonsen i Andi som Ane 256 og Simon Pedersen i Andi - nævnt 1573 - som Ane 512.

De ældste led i anerækken vil blive udførligere omtalt ved Herredsfoged nr. 13. - Ane 32 Simon Nielsen i Oustrup var broder til forpagter Jens Nielsen S. g.m. Ane Cathrine Johansdatter Vos, og derved farbroder til Niels Jensen Winding, født på Tjele 1697.

Ane 33 (Margrethe?) Jensdatter var enke efter den yngste Jens Jensen Bang i Oustrup (død senest 1692) da hun ægtede Ane 32.

En Birthe Olufsdatter (f. ca. 1753) g.m. Jens Gothartsen Smed i Ring (ca. 1747-1808) var ikke - som antaget i ovennævnte værk - datter af Ole Simonsen. Hun er derfor snarere datter af Ole Jensen Smed i Vester-Alling som 1748 28/11 i Essnek Kirke ægtede Bodil Madsdatter af Assentoft (døbt 1724 3. Onsdag i Fasten), datter af Mads Knudsen (ca. 1677-1745, begr. 2 p. Epiph.) og hustru Birgitte

Pedersdatter (ca. 1686-1772), gårdfolk i Assentoft under Tustrup Gods 67). Den ældste datter af Jens Godhartsen Smed hed iflg. skiftet 1808 30/3 fol. 97 Gl. Estrup Bodil Cathrina (f. ca. 1784). Begrundelsen for at antage Simon Nielsen i Oustrup for at være søn af Niels Simonsen i Søby ligger i, at han derved er sønnesøn af herredsfogeden Simon Nielsen i Andi. Derved har herredets fungerende sættemøder i perioden ialtfald 1708-ca. 1730 så at sige "gået med en herredsfoged i maven" og igennem opvæksten i et tingvant miljø modtaget den påvirkning, der gør hans senere løbebane logisk forklarlig.

Denne statusindikerende hypotese modsiges på ingen måde af indskriften "J. N. SS. A. C. Vos samt årstal 1694", der fandtes i skiftet efter broderen, forpagter JENS NIELSEN (ca. 1659-22/6 1712).

Derimod bliver det gådefuldt, hvorfra forpagterens ældste søn får sit tilnavn Winding?

Svaret kan ligge hos Niels Simonsen i Søby, gemt i hans andet ægteskab med evt a) en Jensdatter fra Vinding, Tyrsting h. - eller b) en datter af en Jens Winding andetsstedsfra. I begge tilfælde kan forpagteren selv have brugt tilnavnet Winding efter morfaderen jævnsides med tilnavnet SØBYE efter sit fødested, og derefter sønnen have foretrukket at bære navnet Winding videre.

12. nævnt 1606 4/8 - 1626 (Kalø Lensregnskaber), i live 2/10 1626, men død i regnskabsåret 1/5 1626-30/4 1627.

JENS CHRISTENSEN i THUSTRUP, Hørning Sogn.

I 1579 16/3 fik de daværende herredsfogeder i Kalø Len: JENS NIELSEN i Siøbye, Herredsfoged i Sønderhald Herred, LAS NIELSEN i Kanekebøl, Herredsfoged i Øster-Losbjerg Herred, SØFREN MICHELSEN i Glesborck, Herredsfoged i Nørre Herred, SØFREN MADSEN i Østerballe, Herredsfoged i Sønder Herred og CHRISTOFFER GLAD i Knebel, Herredsfoged i Mols Herred, - fritagelse fra Landgilde, så længe de er herredsfogeder, mens herredernes Sandemænd fritoges fra alm. Ægt.

1609 28/1 fik herredsfogederne JENS CHRISTENSEN (Hald H.), RASMUS ANDERSEN i Vorre, Skødstrup Sogn (Lisbjerg H.), MICHEL SØFRENSEN i Veggervlev (Nørre H.), SØFREN MADSEN i Stenbrad (Sønder H.) og PE-

DER ANDERSEN i Egens (Mols H.) breve på frihed for at svare Landgilde og gøre ægt og arbejde af deres gårde så længe de er herredsfogeder. 68).

I kalø Lensregnskabers fortegnelser over gårde i lenet med ændringer i alm. ydelser figurerer herredsfogedernes gårde i en særlig gruppe:

1623/24 var følgende herredsfogeder: JENS CHRISTENSEN i Thwstrup (Sønderhald), JENS LASSEN i Hesselballe, Hjortshøj Sogn (Øster-Lisbjerg), CHRISTEN CLEMENTSEN i Stienvad, Glesborg Sogn (Nørherred), NIELS SØFRENSEN i Østerballe, Hoed Sogn (Sønderherred) - som døde 1655 og dømte præsten i Vejlbj, Jfr. Trap - og SØREN LAURIDSEN i Strandkiert, Agri Sogn (Mols).

1617 havde Jens Christensen i Tustrup indstævnet Sønderhald Herreds Sandemænd til Viborg Landsting for der på vegne af Søren Christensen i Fløjstrup, Hørning Sogn, at skulle sværge Mandedød over Thomas Mikkelsen, der var tjenestekarl i Hørning, fordi han havde slået Søren Christensens broder, Peder Christensen i Hørning, ihjel. 69).

1626 2/10 må Jens Christensen endnu være i live, uden dog at kunne passe tinget, idet Simon Nielsen i Andi denne dag "sidder i dommers sted" på Sønderhald Herredsting.

Lensregnskaberne 1626/27 anfører dog dels at JENS KIELDSEN i Thustrup betaler husbondhold af Jens Christensens halvgård samt forløvning efter Jens Christensen - dels under Jens Christensens navn i herredsfogedfortegnelsen: "Jens Christensen i Thustrup, forrige Herredsfoged er ved Døden afgangen og SIMMEN NIELSEN i hans Sted tilforordnid Herridsfoged".

Bjørn Sommer
Åboulevarden 14
2200 Kbhvn N

Artiklen fortsættes i næste nummer af Slægt og Stavn

NOTER

32. "Kancelliets Brevbøger" 1579 16/3. Kalø Lens Jordebog 1573. "Danske Domme" III: 1570-1581 (udg. 1979) s. 131, 199 og 201.
33. "Kalø Lensregnskaber".
34. dateret bilag til Kalø Lens Ekstraskattemandtal 1614-15.
35. C. Klitgaard i "Fra Randers Amt", IX, 1915: "Fra Hexenes Tid", s. 116.
36. Slægtsforholdene fremgår af Tingbog for Rovsø-Sønderhald-Østerlisbjerg Herreder 1714 23/4 fol. 216 a-219 b, der også gengiver skiftebrevet af 3/3 1699.
37. "Aarhus Byfogeds Skifteprotokol" 10/4 1745, fol. 762 b ff.
38. nævnes ofte i hendes regnskabsbog.
39. Skifte 1759 9/4, Gl. Estrup.
40. Jfr. Einar Poulsen, 1957: "Viborg Amts Degne-og Skolehistorie", s. 555.
41. Hald Amts Skifteprotokol 1712, fol. 216 b.
42. Tingbogen 1695, fol. 135 b. Fjeld Skov lå i Lime sogn.
43. J. F. Lampe: "Bergens Stifts Biskopper og Præster" I, s. 390.
44. Det har hidtil ikke været erkendt at Jens Nielsens hustrus fulde navn var Ane Cathrine Johansdatter Vos. Oplysningerne om hendes broder Christian Foss er fundet ved hjælp af S. Nygårds Samlinger på Rigsarkivet;
H Dahlerup, 1882: "Mariager Klosters og Bys Historie", s. 58; N. J. Israelsen, 1988: "Løvenholm" s. 54 + 59 - samt A. Tuxen, Aarh. Stifts Aarb. 1920: "Poul Vendelbo Løvenørn", siderne 16, 23 og 30, 38. Foruden Engel var han fader til Margrethe Foss g.m. Jens Pedersen Todberg, Cathrine Marie Foss (f. Giessinggård 16/8 1696, død i Randers 7/10 1784, begr. Vindum, Middelsom H. - Jfr. "Fra Viborg Amt" 1942, s. 47-49 gift 1) med Peder Nielsen (død 18/5 1730), forpagter på Dronninglund, og gift 2) 20/2 1739 med Hr. Hans Steenfeldt til Demstrup (død 18/1 1779 i Randers), ejer af Vindum Overgård og Skavnsgård i Vindum. - Johan Foss var 1717 på Mariager Kloster, men 1735 forpagter på Sanderumgård på

Fyn, hvorfor han vel er den Johan Foss, som indtil 1741 ejede Torpegård i Søndernå Sogn, købt på auktion efter den i 1734 afdøde Peder Pedersen Houenbech (TRAP 5. udg. bind 12, Odense Amt, s. 258), Anne Sofie Foss var 1734 g.m. forpagteren på Dronninglund Jens Christensen, Jens Foss (f. på Giessinggård 26/8 1697, død 1774 26/8 i Randers), hospitalsforstander i Randers 1728-1770; Elisabeth Foss (f. på Mariager Kloster 1702) og Christian Foss (født på Mariager Kloster 1705) - JENS PEDERSEN TODBERG (ca. 1677-11/2 1745, begr. 19/2 i Skæve) nævnes 1704 og 1706 som fuldmægtig hos Amtsforvalteren i Randers, siden på Palsgård, As Sogn, som ridefoged 1709 og 1713-14 som fuldmægtig. Han ægtede 1713 4/10 i Voer Kirke, Røvsø H, Margrethe Foss (ca. 1690-1/2 1748) begr. Skæve). 1717-29 var han pudsigt nok forpagter på Vorgård i Voer i Vendsyssel. 1734 ejer af Dybvad pr. Flauenskiold (Persh. Tidsskr. 2. R. III, s. 304). 1744 11/9 skrives han "af Knudseje" og dør her som ejer af Dybvad, Knudseje, Skæve Sogn.

Christian Foss var gift med Anna Jensdatter Soeschou, som døde 1727 på Høegholm i Tirstrup Sogn (begr. 2/12). Hendes søster Maren Jensdatter Soeschou (død 1705) havde været g.m. forpagter på Kjellerupgård Anders sørensen. Ægteskabet var barnløst, hvorfor manden efter testamentarisk bestemmelse skulle beholde hele boet imod at udbetale til hendes søsterdatter Engel Foss 50 Rdlr. 12/5 1707 blev Engel Foss i Mariager Kirke viet til sognepræst i Dalbyneder-Raaby-Sødring Christen Nielsen Spentrup fra Mariager (1689-1739). Jeg mener, hun må være identisk med den "Madame Foss", som begravdes 20/10 1768 i Dalbyneder, 86 år gammel.

Jørgen Wangel siger i Persh. Tidsskr. 1991: 2 s. 224 om Engel Foss, at hun døde i 1751, men oplyser ikke sin kilde.

Hvir intet andet er oplyst ovenfor ang. Christian Foss's børn har jeg anvendt S. Nygårds Samlinger på Rigsarkivet, hvori detaljerede kildehenvisninger er givet.

45. Hald Amts Skifteprotokol 1712, fol. 231 a.
46. "Fra Viborg Amt 1954", s. 126. - Herredsskriver i Middelso-m Sønderlyng Herreder fra 1701 Otte Pedersen (Møller) boede 1712 i Skrivergården i Lee. Han var født 1674 som søn af mølleren Peder Jensen i Skjern Mølle ("Fra Viborg Amt" 1955, s. 34-35).

47. Mariager Byfogeds Skifteprotokol 1706, fol. 122 a.
48. Jens Sørensen døde i København 1702 på en rejse. Skifte holdtes i Mariager 1702 17/10, fol. 40 a-43 a.
49. Hald Amts Skifteprot. 1712, fol. 230 b.
50. J. Estrup 1907, s. 53-60.
51. Frisenborg Birkerings Tingbog 1705 30/9, fol. 17 b.
52. H. Friis Petersen, 1932: "Kannik i Ribe Niels Torkildsen Lym og hans Efterkommere" s. 93 ff.
53. bilag til Kalø Lensregnskaber 1653/54.
54. Sagen behandles gentagne gange i Tingbogen for Rovsø-Sønderhald-Ø. Lisbjerg Herreder, fol. 177 a-180 a + fol. 317 a-b. Ældste dokument er et tingsvidne af Sønder Maals Herredsting, dat. 7. April 1692. - Modparten Casper Jørgensen i Skovgårde, Æbeltoft Landsogn (begr. 28/12 1703) var gift med Kirsten Jensdatter Skougaard (ca. 1640-11/10 1716, begr. 16/10), tidligere g.m. Peder n.n. - og g. 3) med Organist i Æbeltoft Peder Joensen Court (ca. 1659-1717, begr. 2/11). Hendes arvinger var iflg. Æbeltoft Skpr. fol. 286 a ff. i 1716 følgende børn:
  - a. Niels Pedersen i Elsegaard, b. Maren Pedersdatter g.m. Tyge Møller, c. Jens Caspersen af Schougaard, d. Sille Caspersdatter (død i Æbeltoft 1747, skifte 13/11, fol. 180 b ff) g. 1. m. Eyler Kieruff (lev. 1716) og g. 2. m. Sr Andreas Fabricius i Æbeltoft, og e. en afdød datter, som i ægteskabet med Søren Ebbesen i Albøge efterlod døtrene Sille og Bodil Sørensdøtre. Den omstridte gård - Matr. nr. 7 af Albøge - var en selvejergård. 1664 boede Hans Hansen her, i 1680-erne Inger Mogensdatter, hvis efterfølger var Søren Ebbesen, halvbroder til Ebbe Rasmussen af Kielstrup og Laurids Rasmussen af Kielstrup. 1726 25/11 omtaltes den som "Skovgaard eller Katagergaard kaldet "ved registreringsforretningen efter Søren Ebbesens datter Bodil Sørensdatter som i ægteskab med Søren Nielsen i Albøge d. 23/10 1726 havde født en datter Anne Carstine Sørensdatter, men selv døde efter fødslen (Kalø Amts Skifteprotokol 1726, s. 37 ff.). - Jens Jensen Bang i Oustrup var gårdens ejer i 1688.
55. Ligsten i Øster-Alling Kirke.

56. Viborg Landstings Skøde- og Panteprotokol 1675, fol. 68 nr. 15: Skøde dat. 23/5 1674 fra arvingerne til Christen Skeel Jørgensen.
57. Rovsø Herreds Tingbog 1680, fol. 111 b - Anders Christensen i Ørsted var søn af herredsfoged i Rovsø Herred Christen Andersen i Ørsted og hustru Anne Rasmusdatter (Skifte efter dem ved Jule-tid 1663 iflg. Rovsø Herreds Tingbog 1678 25/4, fol. 76 b-77a) og beboede i 1664 sammen med Niels Jensen Bang (død før 30/5 1678, Rovsø H. Tingbog fol. 78 b-79a) den selvejergård i Ørsted som deres fædre Christen Andersen og Jens Rasmussen Bang i alt fald fra 1605 i fællesskab havde beboet (Dronningborg Lensregnskaber). Jens Rasmussen Bang (død ca. 1646) var Christen Andersens forgænger som herredsfoged i Rovsø H. o. 1620-46, og efterfulgte i denne bestilling vel Christen Andersens fader Anders Christensen i Ørsted, nævnt som herredsfoged i Rovsø H. 1590 14/2 ("Danske Domme 1375-1662" V, 1590-96: Nr. 622). - Niels Jensen Bang i Ørsted kan ikke være nærmere beslægtet med birkefoged Jens Jensen Bang i Oustrup, Øster-Alling end en fætter - thi han døde uden Livsarvinger og efterlod gården til sine søskende og søskendebørn, af hvilke Jens Sørensen Bang (ca. 1652-1718, begr. 27/5 i en fyrrekiste) sammen med sin fæstemø Kirsten Amdisdatter barnefødt i Ørsted tilskødedes gården på Rovsø Herredsting 27/6 1678 (Tingbog fol. 79 b) af andre arvinger efter Niels Jensen Bang og hustru Maren Nielsdatter (død 1676. Skifte holdes 20/4. Tingbog 1676 fol. 55 b-56 a - sammenlign Tingbog 1678 fol. 78a-79a). 23/5 1678 modtog Niels Bangs arvinger lovlig kald og varsel til Rovsø Herredsting 13/6 samme år vedr. tingsvidne om gården. Niels Bangs slægtninge var:
- A. en søster g.m. Peder Jensen Palsen i Ørsted (lev. 12/9 1679) Matr. nr. 31 u. Steenalt. Søn af Jens Nielsen Polsen, nævnt 1662 og 1664. I Chr. V's Matrikel nr. 1827 fra 1688 afløst af Laurs Rasmussen Pallesen. Peder Jensen Pallesen optræder på egne, såvel på sin datter Mette Pedersdatters vegne. Mette Pedersdatter blev gift med Ole Nielsen Hvas eller Brun i Ørsted Matr. 37 u. Holbækgård (ca. 1644-1687, begr. 14/6), som 1686 26/5 sammen med Christen Albertsen i Ørsted Matr. 38

gav videsse til Jens Sørensen Bang (Tingbog 26/2 1694, fol. 52 b-53 b).

- B. en afdød broder Søren Jensen Bang i Ørsted, gårdfæster u. Hevringholm iflg. "Skifte efter Rigsråd Eske Brock 1626", nr. 582 + Dronningborg Lens Ekstraskattemandtaller 1630. Hans børn:
- a. Peder Bang i Ørsted var i 1662 og 1664 gårdfæster u. Holbækgård. død barnløs, hvorfor gården kom til svogeren g. m.
  - b. Bodil Sørensdatter. Manden Morten Nielsen Paradis i Ørsted Matr. 22 u. Holbækgård fik til gården lagt jord fra en nedlagt gård, der 1662 og 1664 havde været beboet af Rasmus Knudsen.
  - c. Mette Sørensdatter g. 1) Rasmus Nielsen i Backen i Ørsted u. Stenalt 1664 og g. 2) Peder Nielsen Bachen i Matr. 23 1688.
  - d. Anne Sørensdatter - g.m. Jørgen Sørensen Lindegaard i Ørsted Matr. nr. 7 u. Hevringholm. Søn af Søfren Lindgaardt nævnt 1630.
  - e. Mads sørensen i Hollandsbjerg, Ørsted Sogn, Matr. nr. 5, opr. u. Hevringholm. Selvejer.
  - f. Søren Sørensen Bang ved Grantræet i Ørsted (ca. 1619-1687, begr. 9/1), som ikke indkaldes vedr. tingsvidne 1678 13/6, Kan være den Søren Sørensen i Ørsted, som da møder på samtlige Niels Bangs arvingers vegne. Iflg. Matriklerne var han 1662-88 nævnt som gårdfæster i Ørsted Matr. nr. 11 u. Hevringholm, men kaldes her Søfren Søfrensen Grande eller Søfren Søfrensen i Gyden. 1675 14/5 sad han i dommers sted på Røvsø Herredsting i stedet for herredsfoged Christian Jespersen, der 1674 havde afløst Rasmus Rasmussen Bredekilde i Ørsted Matr. 35 u. Stenalt (ca. 1630-1706, begr. 23/12), hvis gård var brændt 1674. 1675 27/5 var Søren Sørensen i Ørsted "forordnet Herredsfoged" - men 19/8 1675 fik i stedet Mogens Pedersen i Marie Magdalene Sogn, Sønderhald H., bestallingen (søn af herredsfoged nr. 14 i Sønderhald H.) (Tingbogen 1675, fol. 41 a

og 45 b). Efter Mogens Pedersen blev Rasmus Rasmussen Bredekilde igen Herredsfoged i Rovsø H. og underskriver sig som sådan 26/5 1686 (Rovsø-Sønderhald-Ø. Lisbjerg Tingbog 1694, Fol. 53 b).

Jens Sørensen Bang (ca. 1652-1718) må af kronologiske grunde være søn af Søren Sørensen Bang eller Grande i Ørsted. Se iøvrigt C. Giessing: "Danske, Norske og Islandske Jubel-lære" III, s. 133: "Bang.-Stammen" D 1.

- C. Karen Jensdatter (Bang) - g. m. Anders Rasmussen Madsen i Ørsted u. Hevringholm 1662 og 1664 Matr. nr. 15, som 1688 beboedes af boelsmand Mads Andersen. Han var boelsmand og kaldes 1664 Anders Rasmussen Balle.
- D. broderen Peder Jensen Bang boede 1662 og 1664 i Floes, Virring Sogn, Sønderhald Herred, men var 1678 flyttet til Truustrup i Ølst Sogn, Galten H. 12/9 1679 underskriver han i Ørsted en erklæring ("P. I S B) om at have gjort endelig afregning med Amdi Christensen i Ørsted på hans svogers Jens Sørensen Bangs vegne om al den arv "som min broder Rasmus Jensen Bang tilfald efter vor Broder Sal. Niels Jensen Bang som boede og døde her ibid." Til vitterlighed underskrev "Velagte Mand Augustinus Andersen og min Kiære Broder Peder Jensen Palsen her i Ørsted som overværende". Han havde flere børn: en datter blev gift med efterfølgeren på gården i Floes Matr. nr. 9 Christen Rasmussen Bang (ca. 1635-1726, begr. 13/1), far til Rasmus Christensen Bang i Floes, Peder Christensen Bang i Fausing (ca. 1686-1749, begr. 23/3) og Niels Christensen Bang i Floes (ca. 1693-1730, begr. 26/2).
- En anden datter var død før 1678 og havde været gift med afd. Christen Kragballe i Floes. 27/6 1678 mødte nemlig Rasmus Nielsen Kragballe af Floes på vegne af Johanne Christensdatter, sit søskendebarn, som han var formynder for. 1694 19/2 boede Johanne i Ørsted (Tingbogen fol. 41 b-42 a).
- E. en søster - g. m. Peder n. n. Datteren Mette Pedersdatter (ca. 1631-94, begr. 20/5) var gift 1) med Christen Rasmussen Brund i Ørsted (død 1674, skifte i Tingbog Rovsø H. 16/4 fol.

23 b-24 b) og dernæst med Christen Albertsen fra Fausing (1646-1704), kaldet Brun, som overtog Matr. nr. 38 i Ørsted u. Holbækgård. 1670 fødtes en datter Birgitte Christensdatter Brund - som dog var død før 1727 19/6, da hendes halvbroder Albert Christensen i Hollandsbjerg, Ørsted Sogn under Stenalt Gods (1675-1727, begr. 22/6) efterlod arv til fætre og kusiner. Anna Bruns i Ørsted modtog arv som den eneste på mødrene side.

Efter Mette Pedersdatters død giftede Christen Albertsen sig igen med Anne Christensdatter af Tørslef (trol. 25/11 1694 i Ørsted), som 1704 22/6 efter trolovelse den 2/2 ægtede Bjørn Christensen (ca. 1651-1719, begr. 6/4).

F. en afdød broder Rasmus Jensen Bang, hvis arvinger ikke mødte på tinget.

a. Peder Rasmussen Bang i Lil-Sjørup, Ørsted Sogn Matr. nr. 4 u. Steenalt (ca. 1619-1699, begr. 8/3).

b. Bodil Rasmusdatter - g. m. Niels Jensen i Lil-Sjørup, Ørsted Sogn.

c. Kirsten Rasmusdatter - g. m. Christen Sørensen i Holbeck, Røvsø H.

d. n. n. Rasmusdatter (død før 1678) g. m. Rasmus Jensen Sudder i Holbeck, som sammen med sine børn fik kald og varsel.

1694 19/2 stævnedes Jens Sørensen Bang til at vise skiftebrev efter Niels Jensen Bang i Ørsted, samt for en arvelod, der henhod i boet, til Jens Pedersen i Paderup, Krstrup Sogn, og dennes to søstre. Som vidne fremstod Jørgen Lindegaard og hans hustru i Ørsted, Morten Nielsen Paradis og hans hustru ibid, Peder Bachen hans hustru (i Matr. 23 u. Steenalt), Christen Brun hans hustru, Johanne Christensdatter, Niels Jensen og hans hustru, alle af Ørsted. Jens Bang svarede, at der ikke eksisterede noget skiftebrev, men at havde svaret enhver sin anpart imod kvittering. - 1705 13/3 bortskøder han sin gård i Ørsted til Laurids Erichsen til Estruplund (Viborg Landstings Tingbog 1711 18/3, nr. 1). Den havde i Chr. V's Matrikel 1688 fået selvstæn-

diget matrikelnummer nr. 21 i forhold til Anders Christensens part, der fik Matr. nr. 20 af Ørsted.

Ovenstående dokumenterer, at birkefoged Jens Jensen Bang i Oustrup, Øster-Alling, der var fader til Anders Christensen hustru Anne Jensdatter (død 1680), ikke var nært beslægtet med Niels Jensen Bang på oprindeligt samme selvejergård som Anders Christensen.

Af Anders Chrstensen sødskende har jeg fundet følgende i tingbøgerne:

Niels Christensen i Ørsted havde i 1677 tiltaget sig nogen arv efter Anders Lang i Østrup, Skader Sogn, hvorfor der rejstes sag på sønnen Rasmus Andersen Langs vegne i Østrup. Dennes morbroder Sr. Jørgen Jensen i Stilling nævnes (1677 25/1 fol. 65 a-b). Førte 25/4 1678 (fol. 76 b-77 a) bevis, at søsteren Maren Christensdatter (da død), g. m. Peder Espensen Hiarresen i Allistrup, Vejlbj Sogn, havde skyldt ham penge. - 1682 26/4 formynder for sin afdøde broders Rasmus Christensen Boesens søn i Ørsted (Matr. 26 u. Steenalt) Jens Rasmussen Boesen (begr. 16/8 1711) i stedet for sin broder Peder Christensen Rousing i Bierrbye i Støvring H., der var "eldste bosat Fader-Broder", men ikke dukkede op. Farbrødrene Niels og Anders Christensen var tilstede. Niels valgtes som formynder, som "barnets eldste, dog u-gifte og ey boesat Faderbroder" (Tingbog 1683 25/1, fol. 134 a-135 a).

1/8 1695 får Anders Christensen i Ørsted arveafkald fra alle den Sal. Karls, Niels Christensen arvinger: "Anders Pedersen egen Haand, paa mig og min Broders vegne Rasmus Pedersen", Anders Jensen egen Haand, paa mig og min brødrers vegne", "Paa min og mine Medarfvingers Vegne Rasmus Jensen/Christen Pedersen" (Tingbog 1695, fol. 172 b-173a).

("Rasmus Jensen" i teksten vel = "Jens Rasmussen Boesen").

Anders Christensen skøder 1680 4/11 sin afdøde hustrus halvpart af gården til pigen Anne Sørensdatter af Estrup Mølle, Auning Sogn, datter af møller Søren Nielsen (død 1682 Mortensaften), som han derpå ægter. (Se herom Rovsø Herreds Tindbog 1680, fol. 111 b ff.).

58. Sag refereret i Vedø Skifteprotokol 1721, fol. 8 a.
59. P. A. Pedersen, 1946, "fortids Veje" 5. årg. nr. 1, s. 82-90:
"Et Overfald paa Sættedommeren fra Oustrup".
60. i "Fra Randers Amt" 1944, s. 64.
61. Gl. Estrup Skifteprotokol 1759, fol. 402. Han død i Ring, Øster-
Alling. Sønnen Otto Nilsen døde 1785 som gårdmand i Ring (Gl.
Estrup Skifteprotokol. 1785, fol. 184. Skifte 14/7).
62. Gl. Estrup Skifteprotokol fol. 357 a. Skifte indledt 9/4 1759.
63. Rentekammerets Hartkornsspecifikationer 1778. Jylland. Gl.
Estrup Gods.
64. "Slægten Nielsen fra Fausing Sogn", Skals 1970 vedr. Ane 19 og
38-39.
65. Gl. Estrup Skifteprotokol 1818, fol. 265 b ff.).
66. Gl. Estrup Skifteprotokol 1783, fol. 102.
67. Skifte efter Mads Knudsen i Tustrup Skifteprotokol, s. 373 ff.
1750 30/6.
68. "Kancelliets Brevbøger". Danske Kancellis Jydske Registre, VI,
419 + 419b.
69. "Viborg Landstings Dombøger" 1617 B, trykt udg. s. 62, nr. 126.

Her ses landsdomme-
ren i sit sæde med skri-
veren ved siden, mens
de i sagen indblandede
forklarer den for dom-
meren. Folk af stand
sidder med hatten på,
mens de øvrige står
med blottede hoveder.
- Osterssøn Veylle
1665.

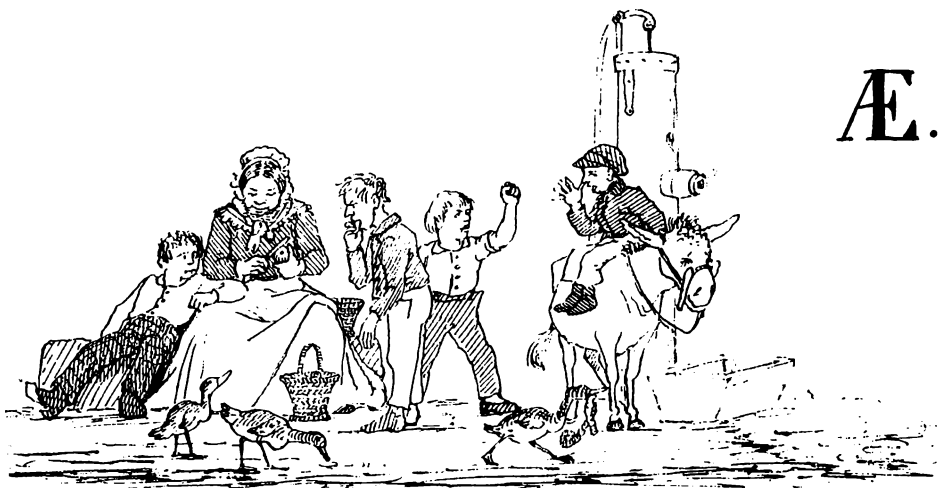

Indholdsfortegnelse

Åbent brev til Rigsarkivaren. Ved Steen Thomsen.....s.	3
Rigsarkivar Johan Peter Noack's svar.....s.	6
Ny adgang til folkeregistrenes oplysninger.....s.	8
Indbydelse til slægtsforskertræf.....s.	11
Genealogica. 2. del. Ved Lone Wredstrøm.....s.	13
Undersøgelser omkring Herredsfogeder og Tingsteder 1424 - 1716 i Sønderhald Herred, Gl. Kalø Len. 2. del Ved Bjørn Sommer.....s.	19

Indhæftet midt i bladet findes oversigten over efterårets foredrag, tillige med en omtale af slægtsforskerdagen den 25. september.

SEND DERES TILMELDING OMGÅENDE, HVIS DE IKKE ALLEREDE ER TILMELDT.

Æ.

Der sees et Æsel, samt en Ælling,
Der løber med en Æblestrælling.